

In Memoriam Vasile Arvinte

Probabil că lucrurile cu adevărat valoroase, durabile și benefice oamenilor nu le fac conducătorii cu o pană sau cu o sabie, ci vin de la puținii care dețin știința de a-i lumina pe oameni și sînt hărăziți cu binecuvîntata măiestrie de a deschide căile bune pentru devenirea oamenilor. Prin opera lor, ei sînt profesorii cu autoritate științifică, prin comportamentul lor, ei sînt învățătorii cu autoritate morală. Acestea le conferă trăsătura fundamental umană pe care o numim *umanitate*. Durerea de a nu-i mai avea printre noi abia poate fi copleșită de responsabilitatea de a trăi conform educației primite prin acea șansă și de a răspîndi spiritul nobilei învățături.

Provenit dintr-o familie ieșeană care a dat și continuă să dea oameni de valoare, Profesorul Vasile Arvinte sintetizează spiritul unei generații aflate într-un punct de posibilă și riscantă discontinuitate a societății românești. Studiind în perioada anilor '50, a avut șansa de a cunoaște o parte a intelectualității române educate în perioada interbelică. Desăvîrșindu-și studiile spre sfîrșitul anilor '60 (cu un doctorat în lingvistică diacronică la Berlin), s-a hrănit cu prolifică lingvistică de spirit germanic. Educat prin contribuția unor mari profesori și avînd imaginea unor mari modele, Profesorul Vasile Arvinte va deveni el însuși un demn continuator al acestora, începînd cu momentul în care, după revenirea în țară, își va asuma conducerea Facultății de Filologie a Universității ieșene, precum și pe cea a Institutului de lingvistică „A. Philippide”, din Iași - două responsabilități care l-au definit profund și care au dus la remodelarea unor instituții și la formarea cîtorva generații de profesori și cercetători.

Profesorul universitar și cercetătorul științific Vasile Arvinte a readus accentul lingvisticii ieșene în zona ei tradițională de interes, cea istorică și evolutivă. Prin cercetările proprii și prin cele ale colaboratorilor și elevilor săi, dialectologia istorică, istoria limbii și filologia au devenit domeniile centrale de interes ale Școlii lingvistice ieșene. Inițiind sau sprijinind concret mai multe proiecte de anvergură (editarea de texte vechi, elaborarea de studii lingvistice din perspectivă diacronică, Noul Atlas Lingvistic al Moldovei și Bucovinei, Tezaurul toponimic al Moldovei, dicționare ale limbii române), implicîndu-se în acestea ca membru și ca dascăl, Profesorul Vasile Arvinte a creat mai mult decît respectivele contribuții valoroase pentru lingvistica românească. A pus bazele ce-au permis revigorarea învățămîntului și a cercetării pe modelul inițiat de cei trei mari savanți români, pe care îi respecta profund: Alexandru Philippide, Ovid Densusianu, Sextil Pușcariu. Prin opera de cercetător și de învățător a Profesorului Vasile Arvinte, cercetarea lingvistică ieșeană s-a regenerat, redobîndindu-și cursul temeinic și prolific. Este dificil de făcut o separație între profesor și cercetător întrucît, prin opera sa personală precum și prin cercetările la care a fost colaborator - atît la Universitate cît și la Institut -, el a reușit să formeze numeroși elevi care au continuat și continuă calea, în fiecare sădind spiritul înclinat spre cercetarea autentică, și care veghează la continuitatea Școlii ieșene.

In Memoriam VASILE ARVINTE

Toate acestea mărturisesc cu limpezime că, pe lângă generozitatea și talentul de magistru, pe lângă înțelegerea reală a contextului, Profesorul Vasile Arvinte a avut voința și capacitatea de a păstra neîntrerupt spiritul științific edificat în vremea neogramaticilor (titlu pe care și-l asuma cu îndreptățită mândrie), luându-și dificila sarcină de a transmite elevilor săi toată învățătura de care beneficiase, cu tot umanismul care îl anima.

De aceea, Vasile Arvinte este numele unui model exemplar de savant, de mare profesor și cercetător, precum și al unui pilon al lingvisticii diacronice românești, al marelui continuator inovativ.

*

Prezentul volum reunește scrierile unor prieteni, colaboratori și elevi din mai multe centre universitare și demonstrează o anumită consubstanțialitate între marele savant și autorii volumului: într-o lume erodată de spiritul sincron, rămâne esențială capacitatea de a scruta timpul, de a înțelege că existența este cea care contează, iar aceasta decurge din trăirea generos oferită celorlalți, întoarsă apoi ca ofrandă încărcată de recunoștință.

Alexandru GAFTON